

OTMAN BABA BEKTAŞİLERİNDE ERKAN VE KURBAN.

Refik Engin

Aslında tanıtmaya çalışacağımız halen Bulgaristan'da ve Türkiye'nin pek çok yerine dağılmış olan Babai adı ile anılan Otman baba musahipsiz Bektaşileridir. Babai olarak ta anılan, Otman baba Bektaşilerinin Musahip erkânı uygulayan Deli orman yöresinden gelenler de vardır. Bizim tanıtmaya çalışacağımız musahipsiz erkân uygulayan Otman baba Bektaşileridir.

Otman baba Bektaşileri tanıtmadan evvel halen Babai lakabı ile anılan diğer gurupları da kısaca tanımlayalım. Trakya ve Balkanlarda Babai kökenli gurupları şu şekilde sıralayabiliriz.

A.Musahip erkânı uygulayan Babailer

- 1.Otman Baba Bektaşileri. Deli orman bölgesinde yaşayanlar.
- 2.Ak yazılı Sultan Bektaşileri. Hasköy bölgesinde yaşayanlar.
- 3.Yunus Abdal Bektaşileri. Yunus Abdal Köyü civarında yaşayanlardır.

B.Musahipsiz erkân uygulayan Babailer Musahipsiz olarak tanımladığımız Otman Baba Bektaşileri Hasköy bölgesinde yaşayanlardır.

C.Babai erkânını bırakıp başka inançlara geçenler, Yeşil abdal a bağlı Kızıl deli erkânı uygulayanlar ve Sancaktar baba muhipleri olarak anılan Balım Sultan erkânını uygulayanlardır.

Günümüzde Trakya'da ve Bulgaristan'da halen yoğun halde bulunan Babailer Musahipli ve Musahipsiz iki gurupta incelenmelidir. Bu iki farklı inancın tek bir nedeni vardır, Babai adı ile anılan aslında Otman Baba Bektaşi'si olarak ta adlandırılan Hasköy civarı Musahipsiz erkân, Deli orman bölgesinden olanlar Musahipli erkân uygulamaktadır. Bu iki farklılığı kesin olarak nedeni bilinmemekle beraber iki ayrı toplumun olduğudur. İki ayrı toplumun bir erkânda buluşmasıdır. Biri eskiye sadık kalmış diğeri ise musahip erkânına devam etmiştir. Musahipsiz Otman baba Bektaşilerinin ilk kurulan köyü BABALAR ismini taşımakta imiş.

Trakya'daki Babailik ile bazı yazar ve araştırmacıların BABAİLİK incelenmesi bazı yanlışlıklara yol açacaktır. Araştırmacıların Babai ve Babailik çalışmalarına bir itirazımız yoktur. Ancak biz Trakya ve Balkanlardaki Babailer hakkında bulabildiğimiz bilgileri bu konuya ilgi duyanlara sunmaya çalışacağız.

Halk arasında bir söylenceye göre BABAİ kelimesinin hikâyesi.

Babai tarikatında öyle bir zaman gelmiş ki tarikatın lideri durumuna biri, iri yarı kaba bir kişi postnişin olmuş. Yapı itibarı ile bu kişiyi görenler amma kaba adam, baba adam, kaba-yi adam benzetmesinden BABAİ adam lafı türemiş. Etrafında bulunan yabancı kavim ve tarikatlar "Siz hangi tarikattan ve kabileden denildiğinde **"biz o kabai babai adamın kabilesindeniz yani ona bağlı bizde onun gibiyiz"** Yani **babai'yiz** diyorlarmış. Zamanla bu hikâye unutulmuş ve lakap yerleşmiş. Bu kaydı bize veren kişi bu hikâyeyi bizzat bu kabile mensuplarından dinlediğini söylemişti.¹

Günümüzde Trakya'da ve Bulgaristan'da bulunan Bektaşilerin bir bölümü bu gün dahi kendilerini <Babai> olarak tanımlamaktadır. Sorulduğunda biz **Babai'yiz, Otman Baba Bektaşi'siyiz** demektedirler. Son yüz yılda gülbanklarına ilave olarak Hacı Bektaşi Velii de almaktadırlar.

Trakya'da Babai veya bu gün kendilerine Bektaşi süreklileri denilen toplulukların doğma nedeni, tarikatlarda bazı büyük kutupların ardından uygulanan bazı törelerin diğerinden daha iyi olduğu inancı etkili olmuştur. Bazı eksikler ve yanlışlıklar hala günümüzde de sürmektedir. Her toplum uzun yıllar bu inanç ile geldiği için bu gün bunları değiştirmek biraz zordur. Halkın liderlerinin çoğunlukla ilkokul hatta eskiden tahsilsiz ümmi olması bu tür yanlışlıkları devam ettirmiştir. Gelen kuşaklarda aynı hataları tekrar etmektedir. Günümüze kadar tarikatlar incelendiğinde o günün şartlarında genelde birbirlerinden uzak olan bu toplumların kendilerine has inanç yaratmaları etkindir. Burada her toplumun kendine has töreleri bazı erkânlara yansımış. Bazı toplumlar tarikat değiştirse de töre değişmemiştir. Diğer toplumun inancına ısrarla yabancı olmaları tarikattan çok töredendir. Bunu bu gün bile görmekteyiz. Her toplum kendini haklı gördüğü gibi kendi yolunun daha iyi olduğunu savunması bilmeyerek kendi toplumuna ve aynı inancı taşıyan toplulukları dışlamaktadır. Trakya ve Balkanlarda Bektaşilik evvel pek çok toplum ve inanç oluşmuştur. Sarı Saltıktan günümüze kadar bu inanç yumağı içine pek çok kutup girmiş. Buna bağlı toplumlarda bu yol

¹ Kaynak kişi. Halil Bulut. Kılavuzlu. 1922. İlkokul.

ve erkânlara ellerinden geldiği kadar sahip çıkmışlardır. En büyük etken burada halkın erkânları başka birinin eline geçmesi nedeni ile yazıya geçirmemeleridir. Son yıllarda yazılan pek çok erkânlar da bile eksikler bulunması ezberden kaynaklanmıştır.

Cem ayinleri sırasında okudukları gülbanklarda Hacı Bektaşî Veli yerine kendi bölgelerinde bulunan Haskova yakınlarında türbesi ve tekkesi bulunan Horasan Erenlerinden Otman Babanın adını anmaktadırlar. Razgrat ve Silistire yörelerinden yaşayan Babai Bektaşileri Razgrat yakınlarında türbesi ve tekkesi bulunan Demir **Baba** ve Şumnu yakınlarında türbesi ve tekkesi bulunan **Musa Baba** ya bağlı olup gülbanklarında bu evliyaların adlarını zikretmektedirler. Yine Varna yöresi halkı ise, Balçık'ta türbesi ve dergâhı bulunana Ak Yazılı Sultan'a bağlı olup onun adını zikretmektedirler. Deliorman ve Dobruca yöresin de bulunan Babai Bektaşiler, genellikle Demir Baba, Musa Baba ve Akyazılı Baba ya bağlı olup her üçünün de adını zikretmektedir. Ancak, Otman baba, Demir Baba ve Musa Baba her üç evliya da mücerret yani hiç evlenmemiş oldukları için kendi yerlerine postnişin bırakmamışlardır.

Bu yöre halkı, bu evliyaların Hakk'a yürümelerinden sonra, bu gün Eskişehir Seyit gazi ilçesine bağlı Arslan beyli köyünde görkemli tekkesi bulunan Horasanlı Sücaettin Ebül Beka İlyas olduğu bilinen Sücaettin Veli dergâhına bağlanıp, bu evliyanın silsilesinden el etek tutmaktadırlar. Hatta bir rivayete göre; Otman Baba'nın Seyit Sultan Sücaettin Velinin Musahibi olduğu söylenmektedir. Yine bilindiği gibi Haskova yöresinde Otman Baba ya bağlı Mihman Dede ve Deliorman bölgesinden Demir baba ve Musa Baba 'ya bağlı bulunan " Molla Ahmet Baba " Türkiye'ye gelerek Sücaettin Veli Dergâhında hizmet edip, bu dergâh Şeyhlerinden icazet aldıklar; dergâhta bulunan kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Sücaettin Veli dergâhından icazet alan Mihman Dede ile Molla Ahmet Baba kendi yörelerinde, Sücaettin Veli dergâhının "Halifesi" olarak yapmışlardır. 1911 yılına Sücaettin Veli dergâhı Şeyhlerinden Nuri Efendi, 1925 yılında yine Sücaettin Veli Şeyhlerinden Şeyh Nuri efendinin oğlu Hakkı efendi Deliorman yöresini ziyaret ettikleri ve o yöre halkını irşat ettikleri mevcut kayıtlardan anlaşılmaktadır. Bu gün dahi Rumeli de ve Türkiye'de bulunan Rumeli Bektaşilerinin büyük bir bölümü, Sücaettin Veli dergâhı şeyhlerinden Nevzat efendiye bağlıdır. Ancak yöre halkının Otman Baba ya Demir baba ya ve diğer dergâhlara bağlı olması ve bunlardan el alması Hünkâr Hacı Bektaşî Veli yi tanımaması anlamına gelmemektedir. **2**

Günümüzde Trakya'daki tüm Bektaşî sürelerinde Ali Koçlular Kızıl deli ve Babailer kendi yöre evliyelerinin adından sonra gülbanklarını Hacı Bektaşî Veli ile bağlamaktadırlar. Hakkı Saygı, Şeyh Safi Buyruğu ve Rumeli Babagan (Bektaşî) erkânları eserinde Babailik bir sıfattan ibarettir. Rumeli Türklerinin tamamı Babagan Bektaşî'dir demektir.³

Günümüzde Sücaettin Veli'ye bağlı olmakla beraber sadece oradan el almaktadırlar. Yani sadece babalık alıyorlar amma erkânı kendi törelerine göre devam ettiriyorlar.

O günün şartlarına göre bir yere bağlı olmak onun ruhaniyetinden faydalanmak, bir kutba dayanmak gereksisini genelde Seyitlerden el almak geçerliliğinden dolayı böyle karışık bir sistem ortaya çıkmıştır. İnsanları bir arada tutan birleştiren olmuş, zaman içinde gerçek niyet unutulmuş gelenekleştiği için devam edilmiştir. Cahiliyet devri denilecek kadar zor şartlarda yaşam mücadelesi veren bu toplumlar sadece yörenin yerli halklarından değil kendileri gibi olamayan Sünni soydaşlarından da dışlanma görmeleri de etken olmuştur. Hatta Hıristiyan halktan gördükleri yakınlaşmayı aynı kandan dinden kişilerden görememişlerdir. Ne yazık ki aradan çok uzun yıllar geçmesine rağmen bu uygulama ve kişilerin görüşlerinde fazla bir değişiklik olmamıştır. Hatta günümüzde devletin üst makamlarında görev yapanların dahi görüşlerinde eskiyi çağrıştıran beyanlara bile rastlanılmaktadır.

Çorlu ve civarında bulunan Babailer ise aslında Balım Sultan evveli Bektaşiliği uygulayan Otman Babanın uyardığı Bektaşilerdir. 1925 yılında Veli Dede ve oğlu Ali Osman Bulgaristan'dan ilk gelip Çorlu'ya gelip dergâh açılıyorlar. O günden bu yana devam etmektedirler. Tanıtmaya çalıştığımız Otman Baba muhiplerinin ilk yerleşim yerlerinden birinin adı Koçaşlı olması ve Trakya ve Balkanlarda yerleşenlerin çoğunluğunda görülen toplum adının yerleşin yerlerine konulmasından yola çıkarak musahipsiz erkân uygulayan bu toplumun KOÇAŞLI Aşiretinden olduğudur.

Koçaşlı merkezinin adının Cevdet Türkay'ın Osmanlı İmparatorluğunda oymak ve cemaatler kitabında olması ve bu yöreyi göstermesi akla bu toplumun bu KOÇAŞLI(KOÇAŞLU) aşireti olması gelmektedir. Kaydı aynen yazıyoruz.

Koçaşlı(Koçaşlu) Hezargrad kazası (Niğbolu Sancağı)

Bu aşiretin başka bir yörede ve bölgede adı geçmemesi ve Babailerin Hasköy ile Deliorman bölgelerinin farklı yerden olması KOÇAŞLI aşiretinin mensupları olduğu izlenimini veriyor.

² Hakkı Saygı Şeyh Safi Buyruğu ve Rumeli Babagan (Bektaşî) erkânları. S.94,95

³ Hakkı Saygı Şeyh Safi Buyruğu ve Rumeli Babagan (Bektaşî) erkânları. S.97

Bir başka kayıta Koçaşlı olarak şu bilgiler verilmektedir.

Hani Hatun'un bir de Kırkkilise de mülkü vardı.(Koçaşlı köyü) ki, bunun muallim haneye 935 de vakfedip edilmediğini bilemiyoruz.

Hicri 935 yılı miladi olarak 1514 yılına isabet etmektedir. O halde Koçaşlı aşiretinin de 1500 yılı evveli Balkanlara geldiğini söyleyebiliriz. Çünkü Osmanlı kayıtlarına kaç yılında geçtiklerini bilemiyoruz.

Aynı kaydın altında Arap harfleri ile şu kaydı görüyoruz.

“Emlak dır, kaza Kırkkilise (Kırklareli) mülk Hani Hatun bint Sutan Mustafa Kariye (köyü) KOÇAŞLU tab, Kırkkilise mülk mefruz el kelim serbest hane 24 mecrut 10 hasıl 3640.”⁴

Koçaş veya Koçaşlı adına ait bilgilere ilave olarak Koçaş yerleşimindeki hane ve mücerret sayılarını veriyoruz.

1515 yılı hane 27, 10 mücerret, 1530yılı 21 hane 14 mücerret 1577 yılı 17 hane 4 mücerret. Sadece 1577 yılında 13 hane gayri Müslim gözükmektedir. **5**

Tokat'ın aynı isimle anılan Alan mahalle ilçesi ile Bulgaristan'daki köy isminin aynı olması Bulgaristan'a Tokat civarından gittikleri izlenimi vermektedir. Bazı adlar Tokat ili ile uyuşması bize o yöre veya civarlarından göç edildiği izlenimini vermektedir. Genelde pek toplum göç ettiği yerin adını yeni yerleşimine aynen veya çok benzer adını vermiştir. Bu uygulama 1877–78 göçlerinde görülmektedir.

Otman Baba dergâhını kurarken etrafındaki köylerden yardım istemiş. İki köy yardım etmemiş. Bu köyler Güveçli ve Koçaşlı'dır. Bu köylere Otman Babanın beddua ettiğine inanılır. Halk bu iki köye beddualı demektedir. Otman Baba geldiği zaman bu köyler varmış.

OTMAN BABALILARDA UYGULANAN ERKÂNDAN BAZI NOTLAR.

Tüm Trakya'da ibadet kişilerin niyaz etmesi ile başlar yine giderken niyazı ile sona ermektedir. Halk arasında kısaca nasıl geldinse öyle git veya geldiğin gibi dön denilmesi ibadete başlamak ve bitirmek niyaz ile olur anlamındadır.

Bu gün halk arasında BABAİ olarak adlandırdığımız OTMAN BABA Bektaşilerinde en kıdemli lider DEDE olarak adlandırılmaktadır. Bunu için halkın takdirini kazanmış ELİNE, DİLİNE, BELİNE, AŞINA İŞİNE ve EŞİNE ilkesine sahip olan her kişi Dede adayı olabilir. İhtiyaca göre yine halk bu kişileri belirler. Eskiden beri Otman Baba ve Akyazılı erkânlarında gelenek olan bir Seyitten el alma geleneğine göre bir kutba bağlanma yapılır. Bu gün Sultan Sücaettin postnişin Eskişehir'in Aslan beyli köyündeki Nevzat Demirtaş Dede ye bağlanmaktadırlar.

Burada sadece kendisinin ve halkın rızası bir kişinin Dede olmasına yetmemektedir. Trakya'nın kendine has tüm 8 adet tarikattaki bir kural gereği olarak eşinin buna razılığı şarttır. Bu Otman Baba Bektaşileri Şeyh Safi buyruğunu uygulamaktadırlar.

Her yıl babalar Eskişehir'den Nevzat Demirtaş'ı çağırıp ikrar tazelerler. İkrar tazeleme de Dede ve eşi dara beraber durur hesap verirler.”El gövdenin kaşındığı yeri bilir, dilinle söylediğini kalbinle tasdik ediyor musun diye sorar. Günümüz şartlarında bir babanın her yıl bir kurban kesip cem açıp hizmet gördürmesi zor olduğundan bunu tüm muhipler ortaklaşa masrafi paylaşarak bir çözüm getirmişlerdir. Bu tür Otman Babalılarda bir gelenek halini almıştır.

Otman babalılarda rehber olabilmek için Kamil, tüm yol ve erkân usullerini iyi bilen, talibi irşat edebilecek tüm bilgileri üzerinde toplamış olması yani bir Dede kadar olgun ve bilgili olması gerekmektedir. Zaten rehberlik yapmamış biri Dede olması sakıncalar doğurabilir. Semahlarını sadece muharrem ayında 12 gün dönmemektedirler. Ana bacılar babaların dizi dibinde oturur. Gerekliğinde ona yardımcı olmaktadır. Babanın tüm bildiklerini de ana bacı da bilir. Cem ve cemaat ve çeşitli ayinle ilgili her konuda hizmet sahiplerine öncülük eder. Bilgisiz görgüsüz canlar ile diyalog kuramayan bir Dede veya eşi meydanlarda başarı olamaz.

Hakkı Saygı Baba daha evvel bir başka yerden ve başka erkândan bile nasip erkânı ve musahipliği gören bir kişiye ikinci bir defa bir başka yoldan nasip verilmesi yanlış olur demektedir. Balım Sultan erkânına göre nasip törenlerinde can ile rehber de yalın ayaktır. Bizim Çorlu ilçesinde gördüğümüz bacıların erlerin ayaklarına niyaz etmelerini Hakkı Baba kabul etmemekte ve uygulatmamaktadır. Nasipte ve hizmet görmede ziyet eşyasını kadın ve erkek çıkarmaktadır. Bunu ölmeden evvel ölmek üzere

⁴ Tayyib Gökbilgin. Edirne Paşa ve livası. S.380 Tercüme Fazlı Ertekin. 1944. Ordu. Öğretmen.

⁵ Yusuf Hacıoğlu.16.cı yüzyılda sosyal, ekonomik ve demografik bakımdan Balkanlarda bazı Osmanlı şehirleri. Belleten. C.53.Sayı 42.S.654

gelenen bu meydanda, her şeyden arınmış dünya nimetinden ve ziynetinden elini eteğini çekmiş olma anlamındadır. Bu gelenek Babagan kolu Bektaşilerinde de aynen uygulanmaktadır.

Otman Baba Bektaşilerinin Hasköy civarından gelenlerde lider ve yardımcıları şu şekilde tanımlanmaktadır.

Mürşit Dede veya bazen de Baba olarak adlandırılmaktadır. Yardımcıları Çırakçı, Aşçı, Saki, Zakir, Kapıcı, Pervane, Süpürgeci, Leğen der. Mürşit muhabbet sonunda Aşçı Baba, Saki baba, Zakir Baba, Kapıcı Baba, Pervane Baba, Süpürgeci Baba, Leğen der Baba makamındaki kişilere dua yapar. Bu duayı Zakir Mürşitten yapmasını ister.

Vahit Lütfi Salcı, Otman Baba'nın taraftarı olan Alevilerin ibadet ve tapınma şekillerinin 7 bölümde toplandığını anlatır. Bu dini inanç ve gelenekler 7 ayrı kitap halinde toplanmıştır. Bunların 7 soy 7 gün 7 mekân 7 yıldız gibi inançları vardır. Burada ilginç olan hizmetlerin 12 değil "7" olması ve cemde hizmet edenler arasında kadınların da bulunmasıdır.

BABAİLERDE NASİB ALMA TÖRENİ

Trakya'da Babai olarak adlandırılan bu topluma 17 Mart 2001 tarihinde eşim ve Dr. Mehmet Şilli Baba ile birlikte Çorlu ilçemizde Otman Baba Bektaşilerinin nasip (Babai) erkânını izlememiz için Rehber Turan Yılmaz tarafından davet edildik. Onun rehberliği ile meydana niyaz edip yerimize oturduk. Bu yazdıklarım kendi gözlemlerim ve sorduğum sorulardan aldığım cevapları içerir. Otman Baba Bektaşilerinde bacıların başlarında eşarp veya çemberler erlerin başlarında taç olması gerekiyor. Bu uygulamanın Şeyh Bedreddin'iler de uygulandığını da belirtelim. Bir yıl içinde Birlik, Nevruz ve Muharrem muhabbetleri yapılıyor. Bunun haricinde nasipler ve adak kurbanları muhabbetleri vardır. Her can muharrem evveli tekbir muhabbetinde hizmet gördürür. Tekbire hizmet görme veya Baş okutmada denilmektedir. Bu uygulama Bektaşi erkânlarında denetleme olarak ta bilinir. Önce meydana nasip evveli rehber eşi ile birlikte gelip niyaz ediyor. Niyazları babaya ve bacı anaya daha sonra cümle canlara oluyor. Mürşide niyazını burada bazı kişilerin yanlış anlayacağı ve tarikat sırrı olarak bilindiğinden yazmıyorum. Dede ve bacı ana ya niyazdan sonra her er ve bacı orada bulunanlara niyaz ediyor. Zaman açısından kolaylık olması için niyazı hızlı ve kısa olarak ta yapılmasını gördük. Bu çeşit uygulamalar gözlemlediğim kadarıyla Trakya da tüm tarikatlarda vardır. Bu her zaman yapılmaz. Önemli olan gönülden birbirinden rızalık almaktır. Niyaz sonrası Balım Sultan Bektaşilerinde olduğu gibi CÜMLEDEN CÜMLEYE veya CÜMLEMİZİN BİRLİĞİNE denilmektedir. Nasip alacak muhip canın ilk önce eri meydana gelip niyaz ediyor. Rehber tarafından Mürşit niyaz ve çıraklar tanıtılıyor. Daha sonra bacısı meydana gelip mürşit ve niyazı daha sonra çırakları öğreniyor.

Bu arada nasip töreni başlamadan evvel hizmetçilerde içeri gelerek niyazlarını yapar Dede bundan sonra bir dua yapar. Buna Akşam namazı duası denir. Her kez o meydanda en yakınından rızalık almaktadır.

Yani hal hatır sorarak kendisinden alacağı kırgınlığı olan var ise haklaşma istemektedir. Yeni nasip alacak kişiler için orada bulunan tüm kişilerden rızalık istenir. Nasip almasına mani bir durum varsa bunun giderilmesi zorunludur.

Nasip alma yani ikrar törenin her hangi bir nedenle aksamaması için kapıcı görevi için gözcü Babaya gelip niyaz ederek görevi üstlenir, gerekirse ikrar törenin aksamaması için cezalar bile uygulanabileceğini söylüyorlar. Gözcü de görevini alınca meydana çırakçı çağrılıyor. Nasip törenleri hiçbir şekilde çok önemli olmadıkça ertelenemez.

Çırakçı Dede önüne gelince niyazını yaparak çırağı Dede önüne getirerek çırakları uyarır. Çırakçının çırağı uyarmadan evvel Dede: aranızda küskün, dargın alacaklı var mı diye 3 defa sorular. İtiraz edilmezse her kez Eyvallah diyerek çırakçının çer ağın uyarmasını sağlarlar. Burada her hangi bir can alacağı veya dargınlığı var ise o meydanda haklaşmadıkça o meydanda oturamaz ve bu işlem olmadıkça o meydanda oturmaz. Haklı alacağını almadan yani haklaşmadan çer ağlar uyarılamaz.

Daha evvel Kırklareli'nin Turgut Bey köyünde gördüğüm Şeyh Bedreddin'iler de ki niyaz edip dara durmaları ile kıyaslanabilir. Bu Çer ağda üç adet çer ağ vardır. Bu üç çer ağ Allah'ın, Muhammed'in Ali'nin nurlarını temsil eder. Otman Baba Bektaşilerinde mürşitlere Dede denilmektedir. Diğer makamlarda görev alanlara görevini adı ile hitap ediliyor. Trakya da dil alışkanlığı Dedelere Baba da diyen olmaktadır.

Otman Baba Bektaşilerinde Dem vardır. Demler dede önünde hazırlanıyor. Saki tarafından verilmekte ama Dede tarafından idare edilmektedir. Bu bize yine Şeyh Bedreddin'lerin demlerini Babaların yani meydanda hazırlamalarını hatırlattı. Esasında Trakya da 8 adet Ehli Beyt tarikatının 5 âdetini girip gördüm, kalan 3 âdeti ile gerekli bilgilerim olmasına rağmen gözüm ile görmedikçe onların uygulamaları hakkında yorum yapmıyorum. Saki dem evveli Saki duasını yapıyor. Demlere ALİ DOLUSU denilmektedir. Biz bunu rakı veya her hangi bir içki niyetine değil Kırkların demi niyetine içiyoruz diyorlar. Ali dolusu AŞK DOLUSU olarak ta söylenmektedir. İlk demler 2 yudum alınıyor. Daha sonra ki demde 3 yudum alınarak 3 ler aşkına alınmış oluyor. Yani Balım Sultan erkânındaki gibi bir defa da 3 ler dolusu alınmıyor. Kırklareli yöresindeki Balım Sultana bağlı Babagan kolu Bektaşileri ise 3 ler dolusunu 3 defa dem sunarak yapıyorlar.

Nasip alacak canların meydana getirildikten sonra yol rehberini bulması istenir. Yol atası ve yol anasını bulması istenir. Rehber aynı zamanda yol atasıdır. Rehberin eşi yol anasıdır. Rehber: yola yeni girecek olan talibe yol erkân usulleri talim ettirence ceme getiren kişidir. Yol atası ve yol anası, yola yeni girip nasip alacak olan talibe yol ve erkân usullerini talim ettiren kişilerdir. Nasip başlamadan evvel her nasip görececek muhip can rehberi tarafından Mürşit huzuruna getirilir. Halktan yeni nasip alacak kişi için rızalık istemektedir. Halkın tümü eyvallah derse tören başlamış oluyor. Bir nasip alacak er ile bacı rehberinin

eşini mecburen yol anası seçmiş oluyor. Bir başka bacıyı yol anası seçmemektedir. Daha sonra Dede huzurunda niyazı sonrası bizzat dede tarafından kendi kurbanın böbreklerinden mürşit tarafından 3 yudum veriliyor. Bu tören evveli nasip alacakların tümü için meydanda bulunanlardan rızalık ve onları bu topluluğa katılması için rızalıkları isteniyor. Nasip alacak canların nasip evveli içerdeki canlar ile bir problemi olmaması istenmektedir. Önce saki dem alıp daha sonra nasip alacak cana 3 dem saki tarafından verilmektedir. Saki Mürşit sofrasında oturmaktadır. Kurbanından 3 yudum aldıktan sonra her nasip alacak kişi rehberi tarafından meydan dışına çıkarılır, nasip evveli Dede meydanda çıraklar uyarılacağı ÇİĞLER KALMASIN yani bu yola girmeyen kalmasın diyerek meydanda nasipsizlerin dışarı çıkması istiyor. Rehberler, nasip alacak canlar ve gözcüler mutlaka yalın ayak durmaktadır. Nasip alacak er ile bacıların bellerinde kuşak bağlıdır. Bu kuşak bağlamanın Seyit Ali Sultan Bektaşilerinde olduğunu burada belirtelim. Bu kuşak diğer tarikatlardaki tığ bent yerine geçmektedir. Rehber baba ya getirilirken arada okunan tercümanlarda ayaklar tarikat değimi ile mühürlüdür. Hakkı Saygı bu nasip erkânında boynunda tığ bendinden tutarak getirir demektir. Bizim gördüğümüz cemde el ele el Hakka şeklinde idi.

Mühür sağ ayak sol ayağın üzerine başmış durumdaki haldir eller el pençe denilen şekildedir. Buna tarikat mensupları el pençe bağlama derler. Bir nevi esas duruşta denilebilir. Rehber nasibe getirdiği canın elleri bir birine kenetlidir. Rehberin sağ eli nasip alacak olan canın sağ elini aynı şekilde de sol eli sol elini tutar. Bu şekilde eller çapraz şekil alır. Bu tasavvufta el ele el Hakka denilen şekildedir. Rehber ile can el ele Mürşide el bağlama da el Hakka'yı tamamlar. Nasipte önce er daha sonra bacısı nasip alır.

Nasip sırasına göre canlar ömür boyu muhabbetlerde otururlar. Niyaza da bu sıralama göre gidilir. Önemli olan erin yaşdır. Otman Baba Bektaşilerinde erinden sonra eşi nasibe gelir. Mürşide varıncaya kadar rehber 7 defa görevi icabı bazı tercümanlar okur. Biz burada bazı tercümanları not ettik. Sadece o akşam gördüklerimizi yani uygulananları Hakkı Saygının eserinden alıntı yaptık. Hakkı Saygı hazırladığı erkân name eserinde bazı farklılıkları açıkça yazmıştır. Biz ikisinin arasında farkları eksikleri diye yorum yapmadan o gece uygulanan erkânın notlarını anlatmaya çalışıyoruz.

NASIP ERKÂNI.⁶

Meydan evi dışında rehber yanındaki cana eşige niyaza ettirdikten Allah eyvallah Hü dost. Kapıdan içeri girdikten sonra rehber eli canın eli ile beraber

Garibim yetimim miskinim esrinizim Mürvet'e geldik ey erenler

Bir adım daha atarak

Bu gün Gülizar a geldik
Halimizi arz etmeye geldik
Siz bu erenleri içeriye koyarsanız
Kapıdan girmeye suale geldik

Bir adı daha atarak rehber ve can dururlar. Ayaklar el pençe vaziyettedir. Rehber dört kapı selamını yapar mürşitte buna karşılık verir.

Esselâmü aleyküm Şeriat erenleri
Mürşit, Aleyküm selam Şeriat erenleri
Esselâmü aleyküm tarikat Pirleri
Mürşit, Aleyküm selam tarikat pirleri
Esselâmü aleyküm Ma'rifet Kâmilleri
Mürşit, Aleyküm selam Ma'rifet Kâmilleri
Esselâmü aleyküm Hakikat şahları
Mürşit, Aleyküm selam Hakikat şahları

Diye yanıt verir. Rehber daha sonra Dede ye biraz daha yaklaşır ve tercümanı okur.

Hü Erenler uzak idik yakına geldik pir huzuruna meydana geldik.

Rehber ile can yine beraber mürşide bir adım daha yaklaşır. Bu yaklaşımlar meydan evinin boyuna göre bir adım veya bir ayak boyu da olabilir.

⁶ Turan Yılmaz tarafından verilmiştir.

Tuttuğum bir elidir sözümü Hak eylerseniz yolun eridir, Pirimiz Süleyman Velidir onlarda Mürşidim Muhammet rehberim Ali'dir.

Daha sonra az bir kısa adım attıktan sonra şu tercümanı okumaktadır.

Bir can geldi meydana koş kurban eli erde yüzü yerde özü darda eli püryan malı kurban canı teslim tercüman aldınız kabul ettiniz mi? Erenler diye mürşide rızalık diler.

Rehber şu tercümanı okur

Şahı Merdan Kullarındanız

Ali Aba Müslimlerindeniz

İmam Cafer Sadık mezhebindeniz

Güruhu Nacilerindeniz

Mürşidim Muhammet rehberim Ali Ber cemali Muhammed kemali imam Hasan imam Hüseyin Ali ra bülende salavat.

Rehber can ile birlikte mürşide biraz daha yaklaşıarak

Ya Ali'm, Ya sabır ya şükür ya ahat ya Samet ya şeriat ya tarikat ya marifet ya hakikat Pirimiz Süleyman veli üstadımız Hüsam gani Şah

Bir adım daha yürüyerek

Bismi Şah Allah Allah

Şemi Tevfika Hidayettir Yüzün

Sureti Hak'tan İbarettir Yüzün

Ehli Tehvide Beşarettir Yüzün

Tac emirdir ziyarettir yüzün

El ele Hakk'a teslim erenler .

Diyerek mürşide canı teslim eder. Ve yolun gereği yere niyazlarını yaparlar.

Burada şu açıklamayı yapma zorunluluğu duyduk. Yukarıda verilen 5 adet tercüman haricinde daha 4 adet daha vardır. Biz bu tercümanın aslının 9 adet olduğunu bildiğimiz için tamamını aşağıya yazdık. Çünkü aynı tercümanın Balım sultan erkânında Çirak uyarılırken okunduğu aynı zamanda bu tercümanın Şeyh Bedreddin'lerde de okunduğunu söyledik.

Hacı İhrama Ziyarettir Yüzün

Kıbleği Er Baba Taattır Yüzün

Mazı Kur'an-dan İbarettir Yüzün

Hem Bidayettir Hem Nihayettir Yüzün

Bi Nihayet Bi Bidayettir Yüzün

Cümle Eşyadan İbarettir Yüzün

Bu tercüman sonrası rehber EL ELE EL HAKKA diyerek muhip canı Dede ye teslim ediyor.

Baba burada cana bazı nasihatler söylüyor. Bunların Ali İmran suresinin 81 ayeti olduğu u tekrarlıyor. Bu arada Dede muhip e telkin verirken kulağına söylüyor. Bunu yaparken kulak memesinde hafif tutmaktadır. Bu olayı Şahiha nın nefesinde de görüyoruz. Burada canın başında buluna ve adına taç denilmektedir. (Bazıları Farih te demektedir)

Halk arasında hareke(Balım Sultan Bektaşilerinde) denilen bu başlığı olur olmaz yerde bırakmamsını yere düşürmemesini yani bunu laik olduğu şekilde saklaması istenmektedir. Bu taç hizmet görmede mutlaka canın yanında kuşağı ile birlikte olmalıdır.

Nasip sonunda “ Seni senden aldık yine sana teslim ettik” diyerek rehber Dedeye canı teslim eder. Burada niyaz etme rehber tarafından öğretilir. Daha sonra meydan sofrasından başlayarak tüm orada bulunan canlara sıra ile er ile bacılara teker teker niyaz ediyor. Bu kişilerin kabul etme rızalığıdır. Niyazın çabuk olması için daha evvel anlattığımız çabuk şekilde niyaz uygulanıyor. Burada yeni cana fazla sıkıntı vermemek ve zaman açısından bu şekil uygulanmaktadır. Çünkü bu orada bulunan canlara 3 defa gezilerek yapılmaktadır. Tüm canların gezilmesi 40 sayısının tamamlanması yani Kırklar cemine bağlanıyor.

Nasip töreni sonrası yeni talipler rehber ile rehberin bacısına yani yol babası ile yol anasını ayağına niyaz ediyor. Daha sonra nasip alan bacı erinin ayağına niyaz ediyor. Er eşinin ayağına niyaz etmemektedir. Er ile bacının yol baba ve yol anasına itaat edeceğine bacının da erine itaat edeceği anlamında da yorumlanabilir.

Trakya da bulunan Amuca Bektaşilerinde nadir de olarak gördüğümüz semaha kalkan bacı erinin ayağına niyaz etmektedir. İtaat anlamında olduğunu sanıyoruz. Hatta Amucalar'da yeni neslin pek çoğu semaha kalkan eşine elini öptürmediği zaman yaşlılar tarafından kınanmaktadır. Hala yaşlılarımız semaha kalktıklarında ve bayramlarda (nevruz ve Muharremde bile) erlerinin ellerini öperler.

Burada nasip erkânında 7 defa da gelmesi 7 ayakta teslimiyet Otman Babalıların 7 terklı taç giymeleri çeşitli kaynaklarca doğrulanmaktadır.

Yol kardeşliği -Yol atası tutmanın aslı ⁷ şu şekildedir.

İslâm dinin sayısı gün geçtikçe artıyordu. Hazreti Resul Aleyhi selam'ın isteği üzerine Duvül Anzan Mağarası'na bir kapı yapılarak burası bir cemiyet hane haline getirildi. Bu cemiyet hanede yol erkân sürmeye başladılar. Hazreti Resulallah, Hazreti Ali'nin elini tuttu veya kardeşim Ali, sen benim yol kardeşimsin dedi. Orada o gün ikisi kardeş oldular. O gün orada birçok kişi daha kardeş oldular. Kardeşliğin sünneti buradan kalmıştır. Aynı gün Muhammet Hazreti Ali'yi oğul edindi.

Bir mürşit veya yola hizmet etmiş görevli hatta nasipli canlar taçları ile gömülmektedir.

Bu uygulama Balım sultan Bektaşilerinde vasiyet edilirse, Harekesi tığ bendi Baba veya derviş olduğu ise Bektaşi tacı telim taşı ile gömülür. Bazı mürşitler taçlarını ardından gelen mürşitlere verilmek üzere vasiyet yaparak sadece hareke ve tığ bentleri ile gömülmektedir.

Nefeslere Kur'an denilmektedir. Nefeslerin Şah beyitlerinde Dedeler kısa bir dua yapmaktadır. Bu nefesi yazan kişi ye kısa da olsa bir saygı şeklinde algılanabilir. Zakirler nefeslere başlamadan önce sazını mürşide veriyor. Mürşitte sazı niyaz olarak nefeslerin okunmasına başlamalarını istiyor. Nefeslerin söylenmesi bittiğinde zakirler sazlarını niyaz olarak bırakırlar.

Biz muhabbetin ilerlediği safhalarında Dede makamı haricinde post sahiplerinin gerektiği zaman makamlara layık ise yükselebilmeleri olabilir mi dediğimiz de “ Bir koyundan iki post çıkar mı “ diyen olduğu gibi ömrünü çoğunu bu yola hizmet etmiş Murtaza Ali Mert Dede neden olmasın her makam sahibi bu yolda hizmet edebilir. Gerektiğinde yol için hizmet için dede de olmasında sakıca görmüyorum. Bizim yolumuz da zor yoktur. Makamlarda hizmet edecek her kişi ye dede makamı açıktır. Halk istedikten sonra olabilir demişti. Halkında çoğunluğu yol için bu görüşü kabul etti. Biz sadece bir fikir vermek amacı ile not etmiştik.

Bir can veya dede dahi mürşit makamından kısa el ile niyaz ile müsaade alıyor geldiğinde de aynı şekilde saygı ile geldiğini seyranının bittiğini çırağın olduğu yere belirtiyor.

Bizleri oraya götüren ve bizi orada mihman olarak kabul eden tüm her kez e şükran borçluyuz. Allah yollarını daim etsin tuttıkları elden etekten ayırmasın. Dileriz bu vatan üstünde her kişi Dileyen her kez dilediği gibi ibadetinde serbest ve karşındakine saygılı olsun.

OTMAN BABA BEKTAŞİLERİNDE HİZMET TAZELEME.

Hizmet erkânı nasip erkânı gibi çok kısadır. Mürşide 4 defada varılır. Trakya Bektaşilerinde yanlış bir uygulama vardır. Mürşide 3 defada niyaza varılır. Yanlıştır. Çünkü nasip te Şeriat, tarikat, marifet ve hakikat kapılarına duraklayarak varılır. Hizmet gördürecek can mürşide tacını (Farih te denilmektedir) niyazlayıp teslim eder. Burada canın okuduğu bir tercüman yoktur. Mürşit halktan rızalık ister. Hizmet gördürecek canlarda ilk önce erler daha sonra bacılar hizmet gördürür. Hizmet gördürmede mürşidin okuduğu tercümanlar sonrası can niyazını yapar yerine niyaz ederek oturur . Niyaza gelen canın erkan adabına göre el ve ayaklar mühürlüdür.

KURBAN TEKBİRLEME.

Nasip alacak kişiler nasip alacağı günün sabahı kurbanını Dede, çırakçı, zakir, gözcü, kurbancı ve diğer önemli hizmet sahiplerinle beraber kurbanı tekbirler.

Bu arada MEYDAN ÇERAĞI uyarılır. Baba şu şekilde kurbanı tekbirler.

⁷ Hakkı Saygı Şeyh Safi Buyruğu ve Rumeli Babagan (Bektaşi) erkânları. S.63. Saygı Yay. İst 1996

“ Allahümme inni vecchetü vecchiye lillezi fataras semâvâtı velardi hanifen ve maâ ene minel-müşrikin “ (Kur’an Saaffaat suresi 100,101,102.)

“ Fe lemme eslemâ ve tellehü lil cebün ve nâdeynâhü enya İbrahimü kad sadakter rü’a inna kezâlîke neczil muhsinîn inne hâzâ le hüvvel belâül mübin ve fedeynâhü bi zibbın azim” (Kur’an Saaffaat suresi 103,104,105,106,107)

“Fermanı celil Kurbanı Halil, delil-i Cebrail, teslim i İsmail “ tekbira diyerek şu tekbiri getirir:

“ Allah ü ekber Allah ü ekber Allah ü ekber eşhedü en lâ ilâhe illâlah vallâhü ekber Allahü ekber ve lillâh’ il hamd ”

“ Allah ü ekber Allah ü ekber Allah ü ekber eşhedü en lâ ilâhe illâlah vallâhü ekber Allahü ekber ve lillâh’ il hamd ”

“ Allah ü ekber Allah ü ekber Allah ü ekber eşhedü en lâ ilâhe illâlah vallâhü ekber Allahü ekber ve lillâh’ il hamd ”

Bundan sonra cemin zakiri 3 kurban nefesi söyler.⁸

Bulgaristan’da yapılan kurban gelenekleri.

Bulgaristan’da Hasköy’e bağlı Babalar köyünde (Baştino) Hasan Baba Kurbanı, Kasım ayının 7 de Karalar Köyünde Hızır Baba Kurbanı, 1 Mayıs’ta, Alan Mahallede Gazi Ali Dede Kurbanı, 6 Mayıs Hıdrellez gününde ve yine Alan Mahallede Tatarlı diğer adı ile Tederli Baba ya (Bu köyde üçüncü yatırım adı Hoş geldin Dede) Kurban kesimi bahar aylarında, Mandacılar köyünde 1 Kasımda (Bivoljane) Elmalı Baba’ya Kurban kesilmektedir.

Bir gece evveli bu evliyalar için Otman Baba Bektaşileri erkânlarına göre muhabbet açıp çerağlar uyandırıp ibadetlerini yapmakta ve semahlar dönmektedir. Bu yatırlara belli tarihlerde kesilen Kurbanların niçin kesildiğini, neden bu tarihlerde yapıldığını tam olarak öğrenemedik. Hızır Baba’nın mezar taşında 1470 tarihi olması Bu kişinin Koçaşlı aşiretinden olmasa bile aşiretin yerleşmesinden evvel geldiğidir. Adaklar burada tekbirle kesilir. Gelen adaklara göre pişirilecek Kurban fazlası çığ olarak halka açık artırmayla satılıp geliri o yatır için harcanır. Kurban derileri de aynı şekilde açık attırma ile satılır. Bu Kurban geleneklerinin tamamı mesire şeklindedir. Kurban ile birlikte halka pilav pişirilip dağıtılır. Hala 2005 yılında bile bu Kurban geleneklerinin yapıldığını biliyoruz. Aynı toplumun Türkiye’de Tekirdağ’ın Çorlu ilçesindeki Babaîlerin böyle bir Kurban geleneğini uygulamadıklarını görmekteyiz. Hasköy yöresinde bulunan bizim KOÇAŞLI Aşiretinden olduğu kanısına vardığımız Babaîler olarak adlandırılan bu toplum Deliorman bölgesindeki Babaî olarak adlandırılan toplumdaki farkı, erkânlarında tıgbendin ve musahipliğin olmamasıdır.⁹

Çorlu ve Bulgaristan’ın Haskova ve Kırca Ali yöresi musahip erkânını değil nasip erkânı yani ana baba tutunmak vardır. Deli orman Kuzey Bulgaristan yöresi musahip erkânına uygulamaya çalışmaktadır. Her iki uygulama da yol kardeşliği anlamındadır. Müşitler eşlerine ve evlatlarına nasip veremezler.

Her yıl babalar Eskişehir’den Nevzat Demirtaş’ı çağırıp ikrar tazelerler. İkrar tazeleme de Baba ve eşi dara beraber durur hesap verirler.”El gövdenin kaşındığı yeri bilir, dilinle söylediğini kalbinle tasdik ediyor musun diye sorar. Günümüz şartlarında bir babanın her yıl bir kurban kesip cem açıp hizmet gördürmesi zor olduğundan bunu tüm muhipler ortaklaşa masrafı paylaşarak bir çözüm getirmişlerdir. Bu tür Otman Babalılarda bir gelenek halini almıştır.

Otman babalılarda rehber olabilmek için Kamil, tüm yol ve erkân usullerini iyi bilen, talibi irşat edebilecek tüm bilgileri üzerinde toplamış olması yani bir baba kadar olgun ve bilgili olması gerekmektedir. Zaten rehberlik yapmamış biri Baba olması sakıncalar doğurabilir. Semahlarını sadece muharrem ayında 12 gün dönmemektedirler. Ana bacılar babaların dizi dibinde oturur. Gerektiğinde ona yardımcı olmaktadır. Babanın tüm bildiklerini de ana bacı da bilir. Cem ve cemaat ve çeşitli ayinle ilgili hizmet sahiplerine öncülük eder. Bilgisiz görgüsüz canlar ile diyalog kuramayan bir baba veya eşi meydanlarda başarı olamaz.

Semahlarını yalın ayak dönmektedirler. Bunun nedeni sorduğumuzda disiplin olarak cevapladı. Bizim Çorlu ilçesinde gördüğümüz bacıların erlerin ayaklarına niyaz etmelerini Musahipli kolunda Hakkı Saygı Baba kabul etmemekte ve uygulatmamaktadır. Nasipte ve hizmet görmede ziynet eşyasını kadın ve erkek çıkarmaktadır. Bunu ölmeden evvel ölmek üzere gelinen bu meydana, her şeyden arınmış dünya nimetinden ve ziyinetinden elini eteğini çekmiş olma anlamındadır. Bu gelenek Babagan kolu Bektaşilerinde de aynen uygulanmaktadır.¹⁰

Otman Baba Bektaşilerinin semah yürüyüşleri ve semahtaki hareketleri bir kaz’ın yürüyüşünü andırmaktadır. Hatta semah dönerken çıkardıkları seslerde kaz’ın çıkardığı sesin aynısıdır. Bu konuda kendilerine sorular yönelttiğimde itiraz etmediler amma bu konuda bir yorum da yapmadılar.

Otman Baba Bektaşilerinin Hasköy civarından gelenlerde lider ve yardımcıları şu şekilde tanımlanmaktadırlar.

⁸ Hakkı Saygı’nın Şeyh Safi buyruğu ve Babagan (Bektaşî erkânları eserinin 102, 103

⁹ Kaynak kişi. Veli Ertunç. Babalar Köyü/(Baştino) Bulgaristan.1957. Lise mezunu. Esnaf.

¹⁰ Kaynak kişi. Hakkı Saygı. 1931 Bulgaristan. Yüksek okul.

1.Mürşit Dede veya Baba olarak adlandırılmaktadır. Yardımcıları Çıracı, Aşçı, Saki, Zakir, Kapıcı, Pervane, Süpürgeci, Leğen-der dir. Mürşit muhabbet sonunda Aşçı Saki, Zakir, Kapıcı, Pervane, Süpürgeci, Leğenler makamındaki kişilere dua yapar. Bu duayı Zakir Mürşitten yapmasını ister.

Günümüzde halen Otman Baba erkânını uygulayan ve yolu sürdüren BABABİ Babalar,İstanbul'da Taki Baba İstanbul/Bakır köyde, Hakkı Saygı Baba,İstanbul/ Zeytinburnu'nda Hayrullah Baba ,Çorlu'da Ahmet Baba,Çorlu'nun Paşa alan köyüne Hüseyin Baba.

Bulgaristan'daki Babalar.

Haskova'da Hasan Baba ve Nizamettin Baba, Alan mahallede Talip Baba, Kara ağlar köyünde, Hasan Baba,(bir başka adı Karalar köyü),Sadullah Baba, Bey köyün de, Murtaza Baba, Babalar köyünde, Hüseyin Baba, Koçaşlı köyünde, Süleyman Baba, Sürmenler köyünde, Hasan Baba, Elmalı köyünde, Hasan Baba.

Otman baba Bektaşilerinde Semahların yeri ve önemi büyüktür. Bunu semahlarının üç saati aşkın bir zaman biriminde uyguladıkları söylersek abartmamış oluruz. Semahlar belli nefes ile türüne göre değişiklikler göstermektedir.

Semahlar, **doğruca, halka, tek karşılama, çift karşılama, süzme, aşk ali (aşkgali) ,dörtler ve kırklar** semahı olarak sınıflandırılmıştır.

Semaha kalkan kişi Zakir e hangi semahı hangi türde döneceğini söyler. Zakir de erkân içinde kuralına uygun ritimde semah nefesini icra eder.

Doğruca tek ve çift kişi ile de dönülür. Halka semahı iki kişi ile dönülüyor. Ritimler genelde yavaştan hızlıya doğru kaideye göre şekil almaktadır. Süzme genelde Turna nefesi ile dönülür. Burada semah dönenlerin becerileri ve daha evvel öğrendikleri kişinin becerisi ile semahlar günümüze kadar hiç değişmeden gelmiştir.

Kırklar semahında 4 kişi semaha kalkar. 4 ler semahında sayının 4 olacak diye bir kaidesi yoktur. 4 kişi başlar zaman ve yere göre sayı artabilir.

4ler semahı ardından 40 lar semahı dönülür. Semahlarda sıra takibine önem verilmektedir.

Trakya da semahlarını matemlerde de sergileyen Otman Baba Bektaşileri bu semahları çok ağır ritim ile dönmektedirler.

Semaha kalkan kişiler nasip yaşına göre büyük olanın elini öper niyaz eder. Semaha kalkan eşlerin erine bacıların ayağına niyaz ettiğini gördük. Bunun Amucalar'da da daha evvel Bektaşi ve Bedreddin'iler de uygulandığını söylüyorlar. Nedeni hakkında sorduğumuz kişilerden net akla yatkın cevap alamadık. Erine itaat diye yorumlayanlar oldu. Bektaşilerde kadın erkek eşitliğini kabul eden toplumlarda itaatin inandırıcı olmadığını hatta erlerin her zaman gelecekte bir makam sahibi olacakları veya bir görev alacakları zaman eşinin rızası alındığına göre bu açıklama inandırıcılığını kanıtlayamamaktadır.

Semahlarının üç saati aşkın bir zaman biriminde uyguladıkları söylersek abartmamış oluruz. Semahlar belli nefes ile türüne göre değişiklikler göstermektedir. Trakya folklorunu inceleyen Vahit Lütfi Salcı Babai semahları hakkında şu sözleri söylemiştir.

Balkan Harbinden sonra Bulgaristan'dan gelip Çorlu'da oturan Babai Alevileri çabuk hareketli semah oynamak hususunda meşhurdurlar. Hatta Trakya Bektaşileri onların bu türlü semah oynayışlarına Çorlu Semahı demişlerdir.¹¹

Babailerde semah arasında semah gülbankını semah dönen bacılardan biri yapmaktadır.

Otman Baba Bektaşi erkânından¹²

Semah Duası.

Allah Hu Allah Nefesler sefa ola muratlar hâsıl ola divanı hakka yazıla, aman dediğimiz yerde erişe yetişmiş ola nefesime de babanın hacetleri hazır nazır eyvallah ola niyaz çeken eller nefes söyleyen diller yorulmaya semahlarınızda Fatma Ana semahı ola, gerçeklerin demine Hu Ya Ali Hu.

Salâvat name.

¹¹ Vahit Lütfi Salcı Gizli Türk halk musikisi ve Türk musikisinde (armoni) meseleleri..S.371940.Numune matbaası İstanbul.

¹² Bu yazılan erkân notları Emekli öğretmen Fazlı Ertekin ve Seval Miran tarafından tercüme edilmiştir. Erkân defteri bize Sait Yılmaz tarafından verilmiştir. Defterin son sayfasında

Yazı yazdım yadigar olmak için

Bir dua kılma için

Okuyanı dinleyeni yazanı

Rahmet kıl gani

Hasköy kazası Güvençle köyünden Alizadeoğlu Bilal efendi notu bulunmaktadır.

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali Hüda

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina Muhammed Mustafa

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina İmam Aliyel Mürteza

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina Haticeül Kübra Radyallahü anhüma

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina fahrün nisa Fatimetüz Zehra Radyallahü anhüma

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina İmam Hasan Hulki Rıza Radyallahü anhüma

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina İmam Hüseyin Şah Şehidi desti Kerbela

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina İmam Zeynel Abidin carde-i masum-i pak

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina İmam Muhammed Bakır

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina İmam Caferi Sadık mezheb-i pak

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina İmam Musa-yi Kâzım

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina İmam Ali Rıza Şah Horasani

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina İmam Muhammed Taki

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina İmam Aliyyün Naki

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina İmam Hasan-ül Askeri

Allahümme salli ve sellim âla nur-i cemali seyyidina ve mevlâna mürşidina İmam Muhammed Mehdi sahib-i zaman

Masumeyn masumu pak dem sahibi zaman kutb-i devran, hüccetül burhan ve hüccetül kıyam, mazharül küllü iman, seyyidül insü vel can selamullah ve salavatullahi aleyhim ecmain...

Bercemali Muhammed kemali imam Hasan imam Hüseyin Ali ra bülende salâvat

Hak duası.

Aile ceminden dizdarından katarından ve muhabbetinden ayırmaya, gelmiş geçmiş aşıkân sadıkân sahibül kardeşlerin ruhu Revanları şad ola hayırları hizmetleri üstümüzde hazır ve nazır ola. Gerçeklerin demine Ya Ali Hü.

Devranı ahırında hizmet sahipleri için Allah, o Allah hizmetlerini kabul ola, muratları hasıl ola divanı hakka yazıla, aman dediğimiz yerde yetişmiş hazır nazır olmuş ola, saki babanın , zakir babanın Çağrullah babanın Balım Sultanın kurbanı babanın , hizmetleri kabul olsun pirimiz kutbu alim hünkar Huda Hüsam Şah Gani sultanın demine devranına gerçeğe Ali Hü .

Sofra duası.

Allah Allah rahmetin Allah lokmalar kabul ola muratlar hasıl ola yiyip içiren, pişirip kotaran lokması kabul olsun fahri mecit olsun kurban sahipler ininde kurbanları da Hak dergahında kabul olsun Allah Halil İbrahim bereketi versin pirimiz kutbu alim hünkar Huda Hüsam Şah Gani sultanın demine devranına gerçeğe Ali Hü.

Dem duası.

Allah Allah sabahlar sır ola şerler def ola münkir münafık mat ola niyaz sahiplerinin niyazları kabul ola muratları hasıl ola divanı Hakka yazılı ola aman dediğimizde hazır nazır olmuş ola bakilere Hak ömür bereketi vere İmam Hasan İmam Hüseyin efendimizin sırları himmetleri üstümüze hazır ve nazır ola Nur-i nebi keremi Ali Hünkâr Hacı Bektaşî Veli efendilerimizin himmetleri gelsin beyaz sabahlarda niyazları kabul olsun pirimiz kutbu alim hünkar Huda Hüsam Şah Gani sultanın demine devranına gerçeğe Ali Hü.

Mürşidin cana yola girişteki telkini.

Erenlerin yoluna erkânına imanın var mı? Bu bir erenler meydanıdır gelme gelme dönme dönme gelirken maldan çıkarsın dönersen canından olursun. Sağındaki ve solundaki melek şahidin olsun mu yer gök şahidin olsun mu? Erenler kılıcı ikiyüzlüdür sağı da keser solu da keser.

Allah Hü Allah fahriler mecit ola, dervişin derdi minnet ola Hak erenler Ayin-i ceminden dizdarından katarından ayırmaya, gelmiş geçmiş aşıkân, sadıkân sahipleri şen ola bakilere Hak ömür bereketi vere Pirimiz Kutbu Alim Gani Şah Sultanında demi devranı yürüsün gerçeklerin demi devranına ya Ali Hü.

Tanıtmaya çalıştığımız Otman Babalıların ve diğer Bektaşî süreklilerinin aslında çok geniş bir şekilde araştırılması Osmanlı arşiv ve belgelerine göre tespit edilmeleri gerekmektedir. Arşiv belge ve bilgileri ışığında halkın görüş ve bilgileri de derlenmelidir. Erkân ve uygulamaları resim, ses ve görüntü kayıtları ile belgelenmeli kayıtlara varsayım veya duyma yerine o yöre insanı ile görüşerek yerinde tespitler yapılmalıdır. Çünkü günümüz şartlarına göre kısa dönemde yapılan alan çalışmalarına ilave olarak yöreler ile ilgili çalışma yapanların bir arada bilgi ve belgelerini toplayarak bir arşiv yapılmalıdır. Dileğimiz Babai olarak adlandırılan aslında karışık olduğu kadar da tarihsel süreç içinde inanç farklılığı yaşayan bu toplumların gerçek anlamda incelenmesidir. Çünkü bu gibi toplumları 1826 yılı oluşumundan hayli etkilendikleri bilinmektedir. Geçen her gün ve saat belge bilgi açısından aleyhimize işlemektedir. Pek çok kaynak kişi Hakka yürümekte veya bilgilerini ve duyularını unutmaktadır.

Nefesleri kaydeden Dr. Hüseyin Yaltırık ve nefesleri söyleyen Zakir Burhan Dereli ve Bacılarımıza teşekkür ederiz.

Kaynak kişiler.

- Burhan Dereli. Lise. Alan mahalle /Hasköy. Bulgaristan.(Nefesleri seslendiren)
Dr. Hüseyin Yalıtırık. 1956.İzmir. İzmir radyosu ses ve saz sanatçısı.(Nefesleri kayıt eden)
Dr. Mehmet Şili. Balım Sultan Bektaşî Babası..1952.Sarı Polat. Tıp Dr.
Fazlı Ertekin Emekli öğretmen. Ordu. 1944.(Tercüme eden)
Hakkı Saygı. 1931 Bulgaristan. Yüksek okul. Otman baba Musahipli kolu Bektaşî babası.
Halil Bulut. Kılavuzlu. 1922-.2012 İlkokul. Balım Sultan Bektaşî Babası.
Seval Miran.1981, Edb. Fak mezunu. Dağ yenice /Tekirdağ. (Tercüme eden)
Turan Yılmaz 1944. İlkokul Çorlu. Otman baba Bektaşîlerinde rehber.
Veli Ertunç. Babalar Köyü/(Baştino) Bulgaristan.1957. Lise mezunu.